

Nõo valla 2017. aasta eelarve lk 2

Haldusreformist: Tekkiv ühendvald vs iseseisev Nõo vald lk 3

Külade ümarlaud Meeri seltsimajas lk 3

Pane tähele: Muudatustest tulude deklareerimisel lk 3

Persoon: Ilja Stepanov lk 4

Kultuurisündmus: Muljeid filmi “November” esilinastuselt lk 4

Laulu- ja tantsulapsed valmistuvad suurpeoks lk 5

Nõo Põhikoolis; lasteaialood; gaidlusest lk 5

2017 — laste- ja noorte kultuuriaasta

Tauri-Viljar Vahesaar näidistreeningul Hugo Treffneri Gümnaasiumis 5. veebruaril 2017

2017. aasta on meil kuulutatud laste- ja noorte kultuuriaastaks. Veebilehekülj „Mina ka!“ www.minaka.ee kajastab mitmekülgset laste- ja noorte kultuuriaasta tegemisi. Iseolemise rubriigis tutvustavad endi tegemisi andekad noored, nende hulgas Tauri Vahesaar (23), Nõos Järiste külas elav noormees, kes on endale nime teinud maailmakuulsate *slack-liner*itega jõudu katsudes.

Professionaalne slackliner ja kaskadöör

Tauri-Viljar Vahesaar on lõpetanud Hugo Treffneri Gümnaasiumi ja tal on bakalaureusekraad kehalises kasvatuses ja spordis Tartu Ülikoolist 2016.

Tauri Vahesaar tegeleb Eestis vähetuntud spordialaga *slackline*. *Slackline* on tasakaalusport, mis kujutab endast elastset (nailon)rihmal kõndimist ja akrobaatiliste elementide tegemist. See nõuab head füüsilist ettevalmistust, head keskendumisvõimet ja kõrget pingetaluvust.

Tauri sponsoriks on Saksa firma Gibbon Slacklines — maailma esimene suurim *slackline*’i varustust tootev ja *slackliner*eid sponsoreeriv firma.

Tauri-Viljar Vahesaare suurimad saavutused:

- 2016 Redbull Airlines — 2. koht
- 2016 Redbull Slackship — 2. koht
- 2015 GoProMountaingames — 1. koht
- 2015 Redbull Slackship — 1. koht
- 2015 Redbull Airlines — 2. koht
- 2015 World Slackline Masters — 1. koht koos Jaan Roosega
- 2014 Redbull Airlines — 2. koht

Eesti Punase Risti IV klassi teenetemärk Reet Veenperele

President Kersti Kaljulaid annab Eestile osutatud teenete eest sel aastal riikliku autasu 113 inimesele, nende seas logopeed Reet Veenpere Nõo vallast. Palju õnne!

Reet Veenpere asus pärast ülikooli lõpetamist logopeedina tööle Tartu Ülikooli kõrvkliinikus ning töötab seal tänaseni.

Ta alustas Tartus häälehäirega patsientide ravi. Ühtlasi on ta aastaid olnud aktiivne polikliinikute logopeedide töö korraldamisel.

Reet Veenpere alustas Tartu Ülikooli Kliinikumis koostöös kolleegidega huule- ja suulaelõhedega laste konsulteerimist ja rehabiliteerimist.

Ta on lugenud kõneprobleeme tutvustavaid loenguid arstiteaduskonna tudengitele.

2016. aastal pälvis Reet Veenpere Eesti Logopeedide Ühingu Aasta meditsiinilogopeedi tiitli.

Vabariigi Presidendi otsusega antud Reet Veenperele Eesti Punase Risti IV klassi teenetemärk.

Logopeed Reet Veenpere.
Foto Tartu Ülikooli Kliinikumi kodulehelt /Kliinikumi Leht/

Tauri-Viljar Vahesaar — trikimeister maa ja taeva vahel

Sinu tähelend *slackliner*ina on olnud peadpööriv! Oled paari viimase aastaga võitnud väga kaalukaid võistlusi. Oled tunnustatud tegija oma ala kogukonnas. Millised võistlused sinu enda jaoks tänaseni kõige raskemateks on osutunud?

Füüsiliselt kõige raskem võistlus oli 2015. aastal *GoPro Mountain Games*, millest pärast kolm päeva kestnud võistlusi väljusin võitjana. Raske oli seetõttu, et Vail Colorado on 2500 m kõrgusel merepinna ja Eestist otse sinna lennates oli raske oludega kohaneda.

Vaimselt kõige raskem võistlus on alati *Redbull Slackship* Poolas, kus mul 2015. aastal õnnestus saada esikoht.

Võistlus toimub 25 meetri kõrgusel laevamastide vahel ja kukkumiseks on liinide all võrk. Sellisel kõrgusel hakkab pea ringi käima juba enne liinile astumist.

Üldse ekstreemseim võistlus minu *slackline*’i ajaloos on esimene *highline*, mida ma proovisin Austrias Kanishfluhe mäel, kus liin oli 900 m kõrgusel ja 40 m pikk.

Olete nüüd tiimikaaslase Jaan Roosega ka filmitähed. Hollywoodi film „Assassin’s Creed“ linastub juba ka Eesti kinodes. Kuidas te filmi sattusite?

See on kindlasti siiani olnud minu elu suurim väljakutse. Filmi sattusime nii: triki *manager* kirjutas meie sponsorile Gibbon Slacklines’ile. Kuna sponsor teadis mind ja Jaan Rooset kui kõvasid töötajaid, siis pakuti meid välja. Londonis oli esimene proovinädal, edasi kaks nädalat Maltal. Kokku kujutas see kõik kolme nädalat rasket tööd ja kolm päeva filmimist.

Päevad algasid tavaliselt kell 6 hommikul ja lõppesid kell 18 õhtul.

Nädalavahetused olid vabad ja siis saime energiat taastada. Meile oli ehitatud *slackline*-ala, mis kujutas endast 30 pikkust ja 20 m laiust tunnelit, kus sooritasime erinevaid trikke. Päevad võtteplatsil meeldisid mulle väga.

Kuidas sinust sai profislackliner?

Olen erinevate spordialadega tegelenud juba koolipõlvest peale. Akrobaatikaga olen tegelenud 10 aastat. Olen tänuulik Veeriku kooli kehalise kasvatusõpetaja Heigo Klaasele, kes mind selle pisikuga siis nakatas. Ühes akrobaatikalaagris avaldas minu sõber Reimo Kivine, ise juba *slackliner*ina tuntud, et ka minul olevat vastavaid eeldusi. Esimest korda olin liinil 2012. aastal, kui olin 18-aastane.

Profislacklineriks sain pärast kahe aasta pikkust treeningut, kui Gibbon Slacklines hakkas mind sponseerima.

Koostöö nendega sujub tõusvas joones. Viimane Gibboni pro-

Tauri-Viljar Vahesaar — 2015. aasta Redbull Slackshipi võitja

momise üritus oli 6.–8. veebruaril Saksamaal ISPO’l. Sellel messil toimus võistlus minu, Jaan Roose ja prantslase Nathan Faure-Vince vahel. Publik kuulutas mind võitjaks.

Millised on sinu treenimisvõimalused? Kui tihe on sinu võistlusgraafik?

Treeningvõimalused on kesised, tavaliselt treenin kuskil pargis puude vahel. Sisetingimustes on *slackline*-treeninguteks raske kohta leida, sest liine on keeruline üles seada. Treeningutel teevad sageli kaasa ka partnerid Jaan Roose ja Kristjan Kullamaa.

Võistlushooaeg algab mai keskpaigas ja lõpeb oktoobri keskel. Võistlusgraafiku määravad erinevad *slackline*’iga tegelevad firmad. Näiteks minu jaoks tähtsaimad *Redbull Slackshipi* võistlused toimuvad 17.–20. augustil.

Lisaks võistlustele olen osalenud ka erinevatel kohalikel üritustel. Näiteks 2016. aastal pärast *Redbull Airlinesi* võistlust osalesin Sitsiilias *Climbing Festival*il.

Selline spordiala on hulljulgetele! Kas kõrgused sinus hirmu ei tekita ja kas kukkumised on väga valusad? Pere hoiab sulle kindlasti põialt!

Olen juba öelnud, et hirm ei saa olla takistuseks unistuste püüdmisel. Hirm on see, mis motiveerib, sest see tunne, mis kaasneb hirmust üle olles, on kirjedamatul!

Ohutunnetus peab olema paigas, kuna väikegi eksimus maksab kõvasti kätte. Tuleb olla täielikult momendis ja käituda kõhutunde järgi.

Mine kindla peale välja, kui kardad, ära tee!

Trikimeister Tauri-Viljar Vahesaar maa ja taeva vahel trikitamas

Kindlasti olen ka kukkunud ja valusasti. Näiteks enda väljamõeldud *backspiral*i (liinil selili hüppe sooritamine, siis täispöörde sooritamine ja uuesti selili maandumine) või *backbounce*’i (hüpe jalgadelt selili ja tagasi jalgadele) treenides. Ainult et ma olen nüüdseks treenitum ja oskan ka valutumalt maanduda. Nendes trikkides olen praegu võistlejate seas parim.

Minu pere annab minu tegemistele igakülgset hoogu! Nad pole mind veel rahvusvahelistel võistlustel esinemas näinud, ma väga loodan, et nad tulevad minu võistlustele 2. juulil Münchenis kaasa elama!

Milllega sa igapäevaselt tegeled?

Olen võimlemisklubis Akros akrobaatika- ja *slacklinet*reener. Soovin *slackline*’i noorte hulgas populariseerida, seda nii kodus kui

kaugemal.

5. veebruaril toimus Tartus Treffneri gümnaasiumi võimlas näidistreening ja show. Huvilisi oli üle paarikümne. Jäin üritusega väga rahule.

Millisena näed oma tulevikku?

Soovin tulevikus töötada akrobaatika- ja *slacklinet*reenerina. See on spordiala, kus saan ennast täielikult väljendada, tehes oma asju originaalselt ja loovalt. Usun, et mul on võimalusi edasi areneda ja samas on ka valmisolek ja soov oma oskusi noorematele edasi anda.

Aitäh, Tauri! Ole ikka endas kindel — nii mõttes kui liinil. Julgelt seista ja kindlalt maanduda — nii vist peab veendunud *slackliner*ile soovima.

MILVI PENSA

vallavolikogus

Nõo Vallavolikogu 2017. aasta esimene istung toimus 26. jaanuaril.

Enne päevakorra kinnitamist esitati istungi juhatajale volikogu 7 liikme allkirjaga avaldus Marika Saare umbusaldamiseks volikogu aseesimehena ja vallaelukomisjoni esimehena. Vastavalt korrale võetakse esitatud umbusaldusavaldus järgmise istungi päevakorda.

1. Nõo valla 2017. aasta eelarve vastuvõtmine.

Valla finantsjuht Pille Sügis andis ülevaate muutustest, mis olid eelarveprojekti toimunud võrreldes esimese lugemisega. Kõik need muudatused olid läbi arutatud ka eelarvekomisjoni poolt. Muu hulgas leidis heakskiidu personalikulude üldisest 5% tõusust suurem kasv teatud ametikohtade osas. Samuti suurendati kulusid valla teedele, tänavavalgustusele, heakorrale. Pärast küsimustele vastamist ja arvamuste ärakuulamist võttis volikogu vastu Nõo valla 2017. aasta eelarve kogumahuks on 5 133 174 eurot.

2. Nõo vallavanema töötasu määramine.

2017. aasta eelarves on ette nähtud töötasufondi tõus kõikidele allasutustele vähemalt 5% võrra ning see otsus käib ka vallavalitsuse kohta. Samas peab vallavanema töötasu volikogu määrama eraldi otsusega ja nii on Nõo vallavanema töötasuks alates 1. jaanuarist 2060 eurot.

3. Eraüldhariduskoolide tegevuskulude katmises osalemine.

2016. aasta juunis võttis Riigikogu vastu seaduse muudatuse, mis muutis erakoolide ülalpidamiskulude katmise alates sellest aastast omavalitsustele vabatahtlikuks ning lubas erakoolidele riigi lisatoetust kuni 2019. aastani. Järgneva kolme aasta jooksul hüvitab riik erakoolile toetusena 75% tegevuskulu maksumusest, mida saavad vastava kohaliku omavalitsuse munitsipaalkoolid. Toetuse ülempiir on 87 eurot õpilase kohta. Vallavalitsus ja eelarvekomisjon tegid ettepaneku hüvitada erakoolidele tegevuskulu keskmisest maksumusest puudujääv osa ehk 22 eurot kuus õpilase kohta ning kehtestada see määrusena üheks eelarveaastaks. Nii ka volikogu otsustas.

4. Tõraveri lasteaed Tõruke ja Luke lasteaed Segasumma arengukava 2017–2019 kinnitamine.

Nõo valla lasteaedade arengukavade kehtivusajad olid lõppemas ja alates sügisest on tegeletud uute arengukavade koostamisega. Esimestena laekusid taotlused arengukava kinnitamiseks Tõraveri ja Luke lasteaia poolt. Arengukavad on läbi töötatud õppenõukogudes, heaks kiidetud lasteaedade hoolekogude poolt, toimunud on ka avalikustamine lapsevanemate seas. Oma heakskiidu arengukavadele on andnud volikogu arengu- ja planeeringukomisjon ning vallaelukomisjon. Pärast arutelu kinnitas volikogu nii Tõraveri kui ka Luke lasteaia arengukavad aastateks 2017–2019.

5. Ülevaade Nõo Vallavolikogu majanduskomisjoni tegevusest.

Kord aastas annavad volikogu komisjonide esimehed ülevaate vastava komisjoni tegevusest ning sellel korral tegi seda majanduskomisjoni esimees Jüri Aliste.

Aasta jooksul on majanduskomisjon läbi viinud 4 koosolekut ning arutatud maade munitsipaliseerimise küsimusi, jäätmehooldusekirja muutmist, mitmel korral teede hooldusteemasid ja 2016. aasta investeeringuid teedesse. Komisjon tegi oma ettepanekud soojamajanduse arengukava ja eelarvestrateegia kohta. Korduvalt on arutusel olnud kinnisvaraobjektidele parema kasutuse leidmine ja võimaliku müügi küsimused. Samuti on teemaks olnud variandid Nõo tänavate talihoolduse parandamiseks koos otsarbeka variandi leidmisega suviseks muruhoolduseks.

6. Haldusreformist.

Ka sellel istungil jätkus arutelu haldusreformi teemal. 10. jaanuaril andis Tartu maavanem Reno Laidre teada piirkondliku komisjoni seisukoha, millega tegi vabariigi valitsusele ettepaneku liita Nõo vald moodustatava Elva vallaga. Vähem kui pool aastat tagasi oli sama komisjon pidanud parimaks lahendust, mille järgi uue omavalitsuse peaks moodustama Nõo, Ülenurme, Kambja, Haaslava vallad. Selline muutus tekitas volikoguliikmetes arusaamatust, seda enam, et sellise valiku põhjendusi ei esitatud. Küsimusi tekitas ka maavanema postitus sotsiaalmeediasse, kus ta kirjeldas päev varem Meeri seltsimajas toimunud arutelu mitte päris nii nagu kohal viibinud volikoguliikmed mäletasid. Seetõttu otsustas volikogu selle olukorra kohta arvamust küsida riigihaldusministrilt. Volikogu kõik kohal viibinud liikmed olid jätkuvalt seisukohal, et Nõo vald saaks ka iseseisvana ühele omavalitsusele pandud ülesannetega hakkama. Küll aga mõisteti ka seda, et valitsus peab seadusest tulenevalt tegema Nõo vallale sundliitumise ettepaneku. Volikogu leidis, et tuleb see otsus ära oodata ja siis kavandada edasised tegevused.

7. Nõo Vallavolikogu töökava tutvustamine.

Volikogu esimees tutvustas volikogu töökava ajavahemikuks 2017. aasta veebruarist kuni septembrini. Töökava sisaldab istungite toimumise kuupäevi ning teadaolevaid teemasid, mis vajavad volikogus arutamist. Korralisi istungeid on volikogu töökavas seitse, sest oktoobris lõpetab volikogu see koosseis oma tegevuse.

8. Vallavalitsuse ja volikogu juhatuse informatsioon.

Vallavanem Rain Sangernebo andis ülevaate kahe istungi vahelisel ajal toimunud tegevustest ja üritustest ning lähema aja plaanidest. Volikogu sai teada, et tulumaksu laekumine 2016. aastal oli planeeritust natuke suurem ning vallavalitsusel õnnestus ära müüa Luke külas asuv tühjalts seisnud vallale kuulunud korter. Kuna Tõraveri lasteaia direktor asus uuele töökohale, kuulutati direktori leidmiseks välja konkurss ning laekus 3 avaldust. Uue direktori üheks ülesandeks saab täiendava lasteaiaühma või siis laste hoiurühma avamine, kuna laste arv on kasvanud. Vallavalitsus on ette valmistas kaks hanget, mis seotud Nõo Põhikooliga: vana koolimaja renoveerimisprojekti ja kooliõpilaste toitlustamise hange. Pikemalt käsitles vallavanem valla elanikuks registreerimise kampaaniat.

Kõik huvilised saavad volikogu istungi üksikasjalike materjalidega tutvuda valla kodulehe vahendusel.

Volikogu järgmine istung toimub tavapärasest varem, nimelt 16. veebruaril, kuna 23. veebruarile järgneb riigipüha.

Nõo Vallavolikogu võttis vastu 2017. aasta eelarve

Nõo Vallavolikogu võttis oma jaanuariistungil vastu 2017. aasta eelarve kogumahuks 5 133 174 eurot.

Nõo valla põhitegevuse tuludeks on kavandatud 4 322 241 eurot. Valla kõige suurema osatähtsusega tuluallikas on üksikisiku tulumaks. 2017. aasta füüsilise isiku deklaritud brutotulust 11,6% laekub rahvastikuregistrisse kantud aadressiandmete alusel isiku elukohajärgsele kohalikule omavalitsusele. Nõo valla elanike arv kasvas eelmisel aastal 182 inimese võrra — seisuga 31.12.2016 oli meil 4161 elaniku (seisuga 31.12.2015 oli 3979). Vallavalitsus on 2017. aastaks prognoosinud tulumaksu kokku summas 2 674 400 eurot.

Alates 01.01.2017 on lasteaia kulude osaliseks katmiseks katmiseks vanema kaetava osa suurus ühe lapse kohta kuus 25,85 € (5,5% Vabariigi Valitsuse määrusega kehtestatud töötasu alammäärast kuus). Alates 01.09.2017 on planeeritud Nõo Muusikakooli õppetasuks 25 €

kuus (hetkel on 20 € kuus).

Põhitegevuse kuludeks on planeeritud summa 4 050 935 eurot. On väga oluline, et eelarves on vahendid Nõo valla lasteaedade ja muusikakooli õpetajate ja direktorite palgafondi suurenemiseks, milleks on arvestatud +10%. Kõikide teiste allasutuste juhtidele on arvestatud +8%. Ülejäänud Nõo vallast palka saavate töötajate palgafondi suurenemist on arvestatud +5% (välja arvatud kooli pedagoogid). Personalikuludest moodustavad haridusasutuste töötajate töötasud ~72%.

2017. aasta Nõo valla eelarves on arvestatud mitmesuguste erinevate kauaoodatud investeeringutega:

1) vallamaja — kogu hoonet hõlmav ATS süsteemi paigaldamine summas 17 000 €;

2) Nõo pargi valgustus summas 12 000 €;

3) tänavavalgustuse ehitamine summas 8 000 € (Tuuleveski elamurajoon, kalmistu);

4) Nõo Muusikakool —

omaosalus ILOP-i projekti klaveri soetamiseks summas 8000 €;

5) Nõo lasteaed Kröll — rühmade vastuvõtukoridoride remont, elektri-, ventilatsiooni- ja küttesüsteemide renoveerimiseks summas 120 000 €. Lastevanemate osalustasust 28 000 eurot kasutatakse lasteaia õueala mänguvahendite soetamiseks;

6) Nõo Põhikool — K.Aigro tn 3c vana koolihoone renoveerimiseks summa 480 000 €;

7) valla teed — teede renoveerimiseks 104 000 €. Nõo–Elva kergliiklustee (PKT) projekterimiskulud summas 45 000 €. Eelpool nimetatud projekti jaoks vajalike maade soetamisega seotud kulutused summas 10 000 €;

8) veemajandus — Vissi külas Jõhvi-Tartu-Valga maantee ääres oleva endise suvilaasumi ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni arendamiseks vastavalt Nõo valla ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni arendamise kavale summas 35 000 €;

eel-arvest

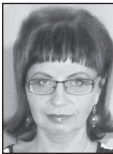
9) kirik — 15 000 € projektile „Nõo kirikule juurdepääsutee tagamine“ PRIA toetuse taotlemiseks vajaliku omaosaluse katteks.

Kõik toodud hinnad on ligikaudsed.

2017. aastaks on planeeritud vallavara müügist tulu summas 20 000 eurot. Võimalikke müügiobjekte on mitmeid: Koolimaa Meeri külas, Varese tn 3 Luke külas, Tamsa 4–1 ridaelamuboks Lukel.

Nõo vallal on 2017. aastal plaanis võtta laenu summas 600 000 €. Planeeritavast laenust on kavas suunata 480 000 eurot Nõo Põhikooli renoveerimisele ja 120 000 eurot Nõo lasteaia Kröll renoveerimisele.

Eelarve ja seletuskirjaga saab tutvuda valla kodulehel www.nvv.ee

PILLE SÜGIS
finantsjuht

Nõo valla 2017. aasta eelarve

Vastu võetud Nõo Vallavolikogu 26. jaanuari 2017 määrusega nr 62

(1) PÕHITEGEVUSE TULUD

Nimetus	Summa
TULUD	4 322 241
Maksutulud	2 793 200
Kaupade ja teenuste müük	238 562
Saadavad toetused	1 283 479
Muud tegevustulud	7 000

(2) PÕHITEGEVUSE KULUD

PÕHITEGEVUSE KULUD KOKKU	4 050 935
Üldised valitsussektori teenused	345 819
Vallavolikogu	9 473
Vallavalitsus	216 365
Reservfond	40 300
Muud üldised teenused	57 338
Valimised	6 675
Omavalitsuste liikmemaks ja ühistgevuse kulud	15 669

Avalik kord ja julgeolek

Menetlejad	7 909
Kaitseliit	400

Majandus

Maakorraldus	60 996
Valla teede korrashoid	115 000
Arendustegevus	8 000
Muu majandus	1 526

Keskkonnakaitse

Jäätmekehtlus	6 020
Haljastus	86 157
Muu keskkonnakaitse	52 255

Elamu- ja kommunaalmajandus

Veevarustus	3 000
Tänavavalgustus	17 800
Elamu- ja kommunaalmajanduse haldamine	15 750
Kalmistu	16 850
Hulkuvad loomad	4 000
Külakeskused	5 558

Tervishoid

Haiglateenused	1 425
Kindlustamata isikud	300

Vabaaeg, kultuur ja religioon

Spordihall	241 642
Sulgpalliklubi	16 000
Korvpalliklubi	8 500
Jalgpalliklubi	6 500
Liikumisrühm Triiniks	8 500
Noortekeskus	15 886
Vaba aja üritused	10 154
Nõo Raamatukogu	28 736
Luke Raamatukogu	18 384
Nõgiaru Raamatukogu	16 701
Nõo Kultuurimaja	75 234
Kultuuriüritused	6 500
Nõo Koduloomuuseum	4 707
Kärnerimaja	5 474
Valla ajaleht	17 954
Kirik	2 523
VVV Sihtasutus	10 743

Haridus	2 465 013
Nõo lasteaed Kröll	514 056
Nõgiaru lasteaed	86 551
Luke lasteaed Segasumma	95 523
Tõraveri lasteaed Tõruke	93 545
Hariduskulud lasteaia	127 527
Nõo Põhikool	1 090 573
Nõo Põhikool (valla osa)	433 885
Nõo Põhikool (riigilt)	656 688
Hariduskulud koolis	136 496
Nõo Muusikakool	160 914
Laste huviharidus	12 000
Õpilasveo eriliinid	42 528
Koolitoit	105 300

Sotsiaalne kaitse

Sotsiaalne kaitse	343 019
Hooldajatoetus	37 000
Puuetega laste hooldajatoetus	34 000
Lapsehoiuteenus	20 047
Üldhooldekodud	63 520
Päevakeskus	20 057
Koduteenused	24 717
Muu perekondade ja laste sotsiaalne kaitse	76 076
Töötute sotsiaalne kaitse	480
Toimetulekutoetus	18 278
Sotsiaalse kaitse haldus	48 844

PÕHITEGEVUSE TULEM

271 306

(3) INVESTEERIMISTEGEVUS KOKKU

Põhivara soetus **-840 000**

Üldised valitsussektori teenused

Voika 23 automaatne tuletõrjesüsteem **-17 000**

Majandus

Valla teede korrashoid **-159 000**

Keskkonnakaitse

Nõo pargi valgustus **-12 000**

Elamu- ja kommunaalmajandus

Tänavavalgustus (Tuuleveski elamurajoon, kalmistu) **-16 000**

Munitsipaalkorterite remont **-8 000**

Haridus

Nõo lasteaed Kröll (hoone rekonstrueerimine, õueala mänguvahendid) **-636 000**

Nõo Põhikool (hoone rekonstrueerimine) **-148 000**

Nõo Muusikakool (klaveri soetamine) **-480 000**

Põhivara müük **20 000**

Antav sihtfinantseerimine põhivara soetuseks

AS Emajõe Veevärk (Vissi küla vesi ja kanalisatsioon) **-69 500**

EELK Nõo Kogudus (kirikuesine tee) **-35 000**

Hajaasustus **-15 000**

Luke Mõis SA (käsitöökoda) **-4 500**

Finantstulud ja kulud

Laenuintresside tasumine **-81 297**

EELARVE TULEM +/-

-699 491

(4) FINANTSEERIMISTEGEVUS

Kohustuste võtmine (+) **508 558**

Kohustuste tasumine (-) **600 000**

(5) LIKVIIDSETE VARADE MUUTUS **-91 442**

Muutus sularahas ja hoiustes **-190 933**

Nõo Vallavalitsuse telefonid ja vastuvõtuajad

Kantselei	513 9123	Maaosakonna juhataja	745 5504
Kantselei, vallavanem	745 5108	Maaosakond	745 5434
Vallasekretär	745 5303	Keskkonnaosakond	745 5332
Elanikeregister	745 5335	Finantsjuht	745 5002
Sotsiaallosakonna juhataja	745 5475	Raamatupidamine	
Sotsiaallosakond	745 5004		745 5360, 745 5003

Vastuvõtuajad: T kl 9–12 ja 13–16; R kl 9–12**Vallavolikogu esimehe vastuvõtuaeg teispäeval kl 15.15–16.00 vallamajas.**

vallavalitsuses

Vallavalitsuse tegevusest jaanuarikuul

Tänases leheloos heidame pilgu vallavalitsuses helmekuul otsustatule. Istungite protokollid ja avalikustamisele kuuluvad korraldused on avata- vad Nõo valla veebilehel aadressiga www.nvv.ee.

Maaküsimustes otsustati

— määrata katastriüksusse jagamise käigus tekkivate katastriüksuste nimed ja sihtotstarbed:

* Luke külas asuva Koplipajo jagamisel tekivad Koplipajo, Mäenõlva, Linaleo — kõik maatulundusmaad,

* Voika külas asuva Meose katastriüksuse jagamisel tekivad Meose ja Poolametsa — mõlemad maatulundusmaad,

* Luke külas asuva Oja katastriüksuse jagamisel tekivad Oja, Rebase- mäe, Männituka, Kasetuka (maatulundusmaad) ja Mikumärdi (tootmismaa); — määrata Nõo vallas Nõo alevikus asuvale munitsipaalomandisse taotletavale maa-alale lähiaadressiks Tartu tänav T9 ja sihtotstarbeks trans- pordimaad;

— määrata maaüksuse lähiaadressiks Pärna tn 1a, liites see Pärna tn 1 kinnisajaga.

Sotsiaaltöö küsimustes otsustati

— kinnitada avalduse vorm hooldajatoetuse määramiseks puudega lapse hooldajale, määrust rakendatakse 1. jaanuarist 2017;

— kinnitada riigi tegevusvarudest Nõo vallale eraldatud sealihakonser- vide jagamise põhimõtted ja vormikohane avaldus ning määrata taotluste esitamise aeg (vt teade allpool).

Keskkonnaalastes küsimustes otsustati

— lugeda kogu AS-iga Ragn-Sells sõlmitud lepinguperioodil korralda- tud jäätmeveoga mitteliitunuks olmejäätmete valdaja aadressilt Aiamaa küla, Metsavahe ja Illi küla, Hiie vkt 15;

— esitada vallavolikogule eelnõud, mille vastuvõtmine annab võima- luse edasi tegelda ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni korraldamisega Vissi piirkonnas.

Eelarve- ja finantsküsimustes otsustati

— maksta toetust 100 eurot ajavahemikul 5. detsembrist kuni 31. det- sembrini 2016 Rahvastikuregistris Nõo valla elanikuks registreerunud isiku- tele. Toetust maksti vastavalt Nõo valla elanikuks registreerimise kampaania korraldamise tingimustele;

— korraldada loosimine Nõo valla elanikuks registreerimise kampaania raames Nõo valla elanikele väljapandud võitude väljaloosimiseks. Võidud on tänaseks välja võetud;

— maksta Nõo valla elanikuks registreerimise kampaania raames 300 eurot toetust viiele isikule, kõigi Rahvastikuregistris Nõo valla elanikuna re- gistreeritud isikute seas korraldatud loosimise tulemusena;

— kinnitada Nõo vallavalitsuse hallatavates haridusasutustes töötavate õpetajate kuutöötasud;

— kinnitada Nõo valla 2017. aasta eelarve põhitegevuse kuluartiklid tegevusalade lõikes.

Üldküsimustes otsustati

— kuulutada välja konkurss Tõravere lasteaed Tõruke direktori valimi- seks ja kinnitada avalduste menetlemiseks komisjon. Uus, kõiki lasteaia juh- timiseks vajalikke pädevusi omav direktor on tänaseks leitud;

— tunnistada riigihankel „Nõo–Elva jalg- ja jalgrattatee projekteerimi- ne“ edukaks Piiber Projekt OÜ poolt esitatud pakkumus kui vastavaks tun- nistatud pakkumustest madalaima hinnaga pakkumus;

— korraldada lihthankemenetlus „Voika tänav 23 tulekahjusignalisat- siooni rajamine“;

— anda Eesti Reservväelaste Laskespordiklubile luba Nõo vallas, Nõgi- aru külas paikneval Kivikaevu kinnistul rajatud laskepaiga kasutamiseks laskmisharjutuste või -võistluste läbiviimiseks, kuna Politsei- ja Piirivalve- ameti Lõuna prefektuuri Tartu politseijaoskonna lubadeametniku hinnangul on laskepaigas ohutus tagatud ning mürataseme mõõdistamisel selgus, et laskmisel tekkinud müratase ei ületa 3. kategooria normi (segaala, elamud, ühiskasutuses olevad hooned);

— võõrandada Nõo vallale kuuluv Luke külas Tamsa tn 4 asuv korteri- omand, mis on 623/11323 mõttelist osa kinnistust ja reaalosana korter nr 1. Müük toimus suulise enampakkumise tulemuste põhjal;

— sõlmida äriruumi üürileping OÜ-ga PP Lihashooldus ruumi kasuta- miseks Nõo Perearstikeskuses, ettevõtte tegeleb massaaži, füsioteraapia ja treeningplaanide koostamisega (vt teadet lk 4).

Lisaks tegeldi avalduste ja küsimuste lahendamisega erinevates valla- valitsuse pädevusse kuuluvates valdkondades, valmistati ette volikogu is- tungi materjalid, sh jaanuarikuus vastuvõetud vallaelarve, tegeldi mitmete sotsiaaltöö valdkondadega (probleemid peredes, koolikohustuste täitmine, eestkoste- ja hooldusküsimused) ning keskkonnaküsimustega, korraldati mitmeid hankemenetlusi ning lahendati muid vallaelu küsimusi.

Konservide jagamine puudust kannatavatele isikutele

Riigi tegevusvarudest on Nõo vallale eraldatud sealihakonservid, mida jagatakse taotluse alusel:

- üksi elavatele mittetöötavatele vanaduspensionäridele,
- ennetähtaegsetele vanaduspensionäridele,
- rahvapensioni alusel töövõimetuspensionari saajatele,
- suurperedele (alates nelja alaealise lapsega pered).

Taotluse võib kirjutada vabas vormis, kus on ära toodud:

* taotleja nimi ja isikukood,

* taotleja staatus (üksik elav vanaduspensionär, ennetähtaegne vanadus- pensionär, suurpere (alates nelja alaealise lapsega pered)),

* leibkonnaliikmete arv,

* kontaktandmed (aadress, telefon, e-post),

* allkiri (andmete õigsuse kinnitamiseks).

Soovi korral on taotluse vormi võimalik küsida Nõo valla sotsiaalosakon- nast. **Taotlusi saab esitada kuni 28. veebruarini 2017.**

Jagamise aluseks on laekunud taotluste ja leibkonnaliikmete arv ning eraldatud konservide kogus.

Taotlused vaatab läbi sotsiaalhoolekandekomisjon, kes esitab vallavalit- susele kinnitamiseks konservide saajate nimekirja. Pärast nimekirjade kin- nitamist võetakse taotlejatega ühendust.

Konserve väljastab Nõo Päevakeskus (Tartu tn 20 Nõo alevik) nimekirja alusel. Toimetulekutoetuse ja vajaduspõhise peretoetuse taotlejatele, kes on 2016. aastal toiduabi saanud, konserve ei eraldata.

Küsimuste korral helistada sotsiaalosakonna telefonil: 745 5475 ja 5191 4119 või kirjutada e- posti aadressil: liaa@nvv.ee

SOTSIAALOSAKOND

Tekkiv ühendvald vs Nõo vald iseseisva omavalitsusüksusena

Käesolevas leheloos annan üle- vaate Nõo vallavolikogu ja vallavalit- suse tegevusest haldusreformi „tõm- betuules“.

Nõo vald on üks nendest val- dadest, kes seisuga 01.01.2017 ei vastanud „Haldusreformi seaduses“ paika pandud 5000 elaniku kritee- riumile ja ei olnud sõlminud ühine- mislepingut ühegi teise omavalitsu- sega (01.01.2017 on Nõo vallas 4170 elanikku).

Oleme teadlikud, et vastavalt Haldusreformi seaduses sätestatule esitab Vabariigi Valitsus meile nn sundliitmise ettepaneku. Lehe ilmu- mise hetkes on sellekohane Vabariigi Valitsuse määruse eelnõu kindlasti laekunud, hetkel on selle sisu raske ennustada, kuna:

□ Haldusreformi Lõuna-Eesti piirkondlik komisjon tegi 22.08.2016 toimunud arutelul Nõo vallale ette- paneku alustada liitumisläbirääki- misi Kambja, Ülenurme ja Haaslava vallaga.

□ Nõo Vallavolikogu tegi esita- tud ettepaneku taustal oma 22. sep- tembri 2016 volikogu istungil otsuse alustada ühinemisläbirääkimisi ni- metatud omavalitsustega. Täna- seks on läbirääkimistest väljunud Ülenur- me vald, kus on enam kui 7500 ela- nikku, ja Haaslava vald on moodus- tamas uut omavalitsust koos Mäksa ja Võnnu vallaga.

□ Kambja Vallavolikogu võttis 13. oktoobri 2016 volikogu otsusega nr 101 Nõo Vallavolikogu ettepaneku ühinemisläbirääkimiste alustamiseks vastu ja on toimunud ka kahe oma- valitsuse volitatud esinduste kohtu- mised ja arutelud.

□ Nii Nõo kui ka Kambja olid nende omavalituste hulgas, kes pöör- dusid õigusselguse saamiseks Riigi-

kohtu poole, seega ei peetud kiir- rustamist liitumislepingu sõlmimisel enne kohtulahendi avalikustamist mõistlikuks. Riigikohtu otsus avali- kustati 20. detsembril, vahetult enne jõule ja aastavahetust.

□ Aasta alguses (09.01.2017) edastas sama piirkondlik komisjon absoluutselt teisesuunalise ette- paneku ja ei soovitas nüüd Vabariigi Valitsusel Nõo vald ühendada tek- kiva Elva suurvallaga.

Elva Linnavolikogu poolt tehtud ettepaneku alusel oli valdade ühi- nemine teemaks juba 07.01.2016 toimunud Nõo Vallavolikogu ko- misjonide avatud koosolekul ja 28.01.2016 Nõo Vallavolikogus, kus leiti, et ühinemine Elva suunal ei ole mõistlik ja otstarbekas, kuna:

□ ühinemisel tekiks liiga suur (ca 19 000 elanikuga) vald;

□ nii suure hulga omavalitsuste ühinemisel on vaja ühitada liiga palju paikkondlikke huvisid ja konsensus- likult kõigile head lahendust välja pakkuda ei ole võimalik;

□ Nõo valla elanikud eelistavad jätkamist iseseisva omavalitsusüksu- sena, aga kui kuidagi ei ole võimalik iseseisvana jätkata, siis tuleks liituda pigem „Tartu suunal“.

Samal seisukohal on Nõo Valla- volikogu valdav enamus ka täna, vo- likogu 26. jaanuari istungil toodi välja järgnevad põhjendused:

□ Nõo valla jaoks ei toimi Elva tõmbekeskusena;

□ Tartumaale ülisuure omavahel mitte haakuva ja logistiliselt raskesti seondatava omavalitsuse moodus- tamine on ebamõistlik ja ei mõjuks positiivselt ei Nõo valla ega ka mitte Tartumaale arengule.

(Nõo valla sundühendamise kor-

ral Elva moodustuva suurvallaga oleks seal ca 18 500 elanikku. Suu- ruselt järgmine ühinemise teel tek- kiv omavalitsus on Tartu vald 10 500 elanikuga).

Seega, Nõo Vallavolikogu ena- mus ja meile teadaolevalt suur osa vallakodanikke eelistab jätkuvalt elada Nõo vallas kui iseseisvas oma- valitsusüksuses.

Oleme jätkusuutlik ja kasvav vald, kuna:

□ Nõo valla elanikkond aasta- aastalt kasvab;

□ õpilaste arv Nõo Põhikoolis aasta-aastalt suureneb (hetkel 406 õpilast);

□ valla väiksemad lapsed käivad nelja lasteaia 11 rühmas ja valmistu- me sүgisest veel ühe täiendava rüh- ma avamiseks;

□ tegutseb suur hulk jätkusuut- likke ja tunnustatud ettevõtjaid, kelle teenuseid ja tooteid tarbitakse kogu Eestis ja ka väljaspool;

□ Nõo Reaalgümnaasium ja Tõraveres tegutsev Tartu Observa- toorium on tunnustatud haridus- ja teadusasutused, mis mõjutavad Nõo valla mainet ka kaugemal.

Lisaks tuleb veel märkida, et 25. jaanuaril 2017 Meeri Seltsimajas toimunud 40 osalejaga Nõo valla kü- lade ümarlaul jäi suure ülekaaluga peale kohalolnud külade esindajate soov teha kõik selleks, et Nõo vald jätkaks ka tulevikus iseseisvana.

Niisiis, oleme „Haldusreformi seaduse“ §9 lõike 2 kohase otsuse ootel, millega Vabariigi Valitsus esi- tab vabatahtlikult mitteühinenud kohaliku omavalitsuse üksuste voli- kogudele arvamuse avaldamiseks Vabariigi Valitsuse määru- se eelnõu haldusterritoriaalse korralduse ja hal-

dusüksuse piiride muutmiseks.

Ja seejärel on kohalikel oma- valitsusüksustel, kes sellise ette- paneku saavad, võimalik ettepaneku kohta arvamus esitada hiljemalt 15. maiks 2017.

Oma arvamuses tugineme „Eesti territoriaalse haldusjaotuse seaduse“ §7 lõikele 5, kus on välja toodud, et haldusterritoriaalse korralduse muutmise algatamisel arvestatakse järgmisi asjaolusid:

- ajaloolist põhjendatust,
- mõju elanike elutingimustele,
- elanike ühtekuuluvustunnet,
- mõju avalike teenuste osu- tamise kvaliteedile,
- mõju haldusjuhtlikkusele,
- mõju demograafilisele situat- sioonile,

□ mõju transpordi ja kommu- nikatsiooni korraldusele,

□ mõju ettevõtluskeskkonnale,

□ mõju hariduslikule olukorrale,

□ omavalitsusüksuse organisat-

sioonilisel ühtse teenusepiirkonna

na toimimist.

Vastavalt Riigikohtu otsuse punktis 104 toodud seisukohale võib: „Vabariigi Valitsus HRS §9 lg 9 p1 alusel lõpetada ka selle KOV üksuse puhul haldusterritoriaalse kor- ralduse muutmise menetluse, kes leiab põhjendatud negatiives arva- muses, et suudab oma ülesandeid nõuetekohaselt täita ka siis, kui oma- valitsusüksuses on elanikke vähem kui 5000“.

RAIN SANGERNEBO
vallavanem

Nõo valla külade ümarlaud Meeri seltsimajas

esitada nii valla kui külade esindajad. Teema olulisest arvestades toimus arutelul üllatavalt sõbralikus õhkon- nas ja oma koduvalla kaitseks käidi välja nii mõnedki huvitavad mõtted.

Kuigi Haldusreformi seaduse mõistes ei täida Nõo vald miini- mumkriteeriumi, st vallas ei ela üle 5000 elaniku, oli kohaletulnute val- dav enamus seda meelt, et Nõo vald võiks jätkata iseseisva vallana.

Suur tänu kõigile osalejatele, oli tore näha, et meil on nii palju tore- daid inimesi, kellele läheb korda oma koduvalla käekäik.

KATRIN VIRRONEN

Nõo valla külade esindajate ümarlaud teemal „Haldusreform — ohud ja võimalused“ Meeri seltsimajas.

Muudatustest tulude deklareerimisel

2016. aasta tulude deklaree- rimise peamised muudatused puudutavad koolituskulusid ja üüritulu.

Enam ei ole võimalik maha arvata mootorratta ja -sõiduki (A- ja B-kate- gooria) juhilubade koolituskulusid. Samuti ei saa maha arvata 2016. aas- ta 1. jaanuari seisuga 18-aastaste ja vanemate inimeste huvihariduse ku- lusid. See tähendab ka seda, et sellist koolitusteenust pakkuvad ettevõt- ted seda infot inimese eeltäidetud deklaratsioonil enam ei esita.

Teine oluline muudatus puudu- tab üüritulude deklareerimist. Kui siiani maksumusti tulumaksuga kogu üürileandja poolt deklareeritud üüri- tulu, siis nüüd maksustatakse sellest vaid 80 protsenti. Selleks ei pea esita- ma kuludokumente, mahaarvamise teeb maksu- ja tolliamet üüritulu deklaratsioonil.

Teine oluline muudatus puudu- tab üüritulude deklareerimist. Kui siiani maksumusti tulumaksuga kogu üürileandja poolt deklareeritud üüri- tulu, siis nüüd maksustatakse sellest vaid 80 protsenti. Selleks ei pea esita- ma kuludokumente, mahaarvamise teeb maksu- ja tolliamet üüritulu deklaratsioonil. Eluruumi üüritulu 20% maha- arvamisest rakendatakse üksnes ela- mu või korteri üürimisel eluruumi üürilepingu alusel, teistele rendi- ja üürituludele see ei laiene. Tuludek- laratsioonist tuleb näidata kogu aasta üürisumma, üüritulu hulka ei loeta tasutud kommunaalmakseid.

Möödunud aasta maksuvaba tulu oli 170 eurot kuus ehk 2040 eurot aastas ja täiendav maksuvaba tulu pensioni korral oli 225 eurot kuus ehk 2700 eurot aastas. Eluasemelaenu intresside, kooli-

tuse ja annetuste täiendav maksu- vaba tulu on väiksem kui varasemalt ehk 1920 euro asemel saab maha- arvamisi teha 1200 euro ulatuses.

Tuludeklaratsioonil on olemas juba terve rida eeltäidetud andmeid, näiteks isikuandmed, info töötasu ja kinnipeetud maksude kohta, pen- sion, haigusraha, tasutud koolitus- kulud jne. Eluasemelaenu intresside andmed saab deklaratsioonile saata oma internetipangast, esmakordse- tel deklareerijatel tuleb esitada ka li- sadokumendid, seda saab teha kohe pärast deklaratsiooni kinnitamist sealsamas e-maksuameti infolehel.

Eeltäidetud ei ole välisriigist saa- dud tulud, andmed vara (sh metsa- materjali) võõrandamise kohta ega ettevõtlustulude kohta esitatav E vorm. Need andmed tuleb ise dekla- ratsioonile lisada.

Soovi korral võivad abikaasad esitada ühise tuludeklaratsiooni. Selleks tuleb mõlemal abikaasal teha oma deklaratsioonile märged, et ta soovib esitada ühist deklaratsiooni. Ühisdeklaratsiooni võivad esitada isikud, kes olid maksustamisperioo- di viimase päeva, s.o 31.12.2016.a seisuga abielus. Kui üks abikaasa- dest suri maksustamisperioodil või pärast maksustamisperioodi, kuid enne tuludeklaratsiooni esitamist, võib lehestunud abikaasa samuti esitada ühisdeklaratsiooni. Selliseid deklaratsioone saab esitada üksnes

paberkandjal.

Enammakstud tulumaksu tagas- tame deklaratsioonis näidatud pangakontole. Kui deklaratsioonis esi- tatud andmed vajavad täiendavat kontrolli, siis võtame inimesega enne tulumaksu tagastamist ühendust.

Kui deklaratsiooni järgi tuleb tu- lumaksu juurde maksta, siis saadab maksu- ja tolliamet maksuteate, mis on kättesaadav e-maksuameti/ e-tollis.

Tuludeklaratsioon tuleb esita- da ka kõigil neil, kes soovivad taot- leda sel aastal esmakordselt maks- tavat madalapalgaliste töötajate toetust. See tähendab seda, et sel aastal makstav madalapalgalise töötaja tulumaksu tagasimakse võib puudu- tada ka neid möödunud aasta jook- sul vähemalt kuus kuud täiskohaga töötanud ja alla 7817 euro tulu saan- nud inimesi, kes tavaliselt tuludek- laratsiooni esitama ei ole pidanud. Madalapalgalise tagasimakse saami- se eelduseks on tuludeklaratsiooni esitamine ja seejärel saab see ini- mene, kellel tagasimakseks õigus, teha taotluse e-maksuameti/e-tollis. Seetõttu palume kindlasti vaadata esmalt e-maksuameti/e-tollis, kas täidate toetuse saamise tingimused (välja arvatud tulu). Kui tingimused on täidetud ja arvutuste järgi jääb aastane tulu alla 7817 euro, siis saate e-maksuameti/e-tollis tuludeklarat- siooni esitamise järel kohe taotleda

pane tähele!

ka madalapalgalise tulumaksutagas- tust. Taotlus tuleb esitada hiljemalt 31.03.2017.

Tulude deklareerimisega seotud küsimusi saab esitada maksu- ja tolli- ameti foorumis, samuti aitavad meie konsultandid telefonil 880 0810 või meili teel fyysisik@emta.ee.

Tuludeklaratsiooni peavad esita- ma kõik füüsilisest isikust ettevõtjad, ka need kes 2016. aasta ettevõtlus- sest tulu saanud ei ole; isikud, kes on saanud kasu vara (väärtpaberid, kin- nisasjad) võõrandamisest; isikud, kes on müünud metsamaterjali või raie- õigust; isikud, kes on saanud üüri- või renditulu; isikud, kes on saanud tulu välismaalt — deklareerida tuleb nii Eestis maksustatav kui mittemaksus- tatav välisriigist saadud palgatulu, pension ja dividendid.

Kui tulude deklareerimise kohus- tust ei ole, aga soovitakse kasutada mõnda maksusoodustust (täiendav maksuvaba tulu kui on kaks või enam kuni 17-aastast last; on tasutud kooli- tuskulusid, eluasemelaenu intresse, kogumispensioni III samba makseid; tehtud kingitusi või annetusi tulu- maksusoodustusega MTÜ-de, siht- asutuste ja usulist ühenduste nime- kirja kantud isikutel), siis tuleb tulu- deklaratsioon esitada.

KATRIN SIMUL
Maksu- ja Tolliameti
Põlva teenindusbüroo juht

kultuurisündmus

Vaimud — VTK tantsijad — filmimisel Luke pargis

Muljeid filmi „November“ esilinastuselt

3. veebruaril esilinastas kinos Kosmos IMAX Andrus Kivirähu romaani „Rehepapp ehk November“ ainetel valminud fantaasiafilm „November“, mida režissöör ja stsenarist Rainer Sarnet (47) oli kavandanud juba kaksteist aastat. Projekt jäi vahepeal soiku. Stsenariumi kallal töötas Rainer Sarnet aga edasi ja see muutus võrreldes algse variandiga oluliselt.

Filmi produtsent on Karin Kissa. Tema sõnul aitas filmi tegemisel kaasa 150–200 inimest.

Filmi operaator on Mart Taniel. Film on valminud Eesti (Homeless Bob Production) – Hollandi (PRPL) – Poola (Opus Film) filmitootjate koostöona.

Film võeti üles 16 kuu jooksul 2014. aasta novembrist kuni 2016. aasta veebruarini. Kokku oli 60 võttepäeva. Võtted toimusid peamiselt talveajal muldpõrandaga taludes, lageda taeva all, isegi külmas vees jne.

Tegemist on mütoloogilise linalooga, kus tegevus leiab aset paganlikus Eesti külas, kus tavapärusteks nähtusteks on kratid, vanapaganale hinge müümine, libahundid ja esivanemate hinged. Külainimeste peamiseks mureks on, kuidas üle elada külm ja pime talv. Varastatakse igal sammul. Et endal elu sees hoida, antakse hing kratile — puust ja rauast olendile, kes aitab peremehel rohkem varastada (krattide kunstnik Jaanus Orgusaar). Loo keskmes on õnnetu armastuslugu, kus talutüdruk on armunud rehepapi poega, aga see ihaldab omakorda mõisapreilit.

Näitlejateks on nii professionaalsed näitlejad kui ka tegijad rahva hulgast. Filmitegijad kuulutasid alguses välja kampaania leidmaks huvitavaid nägusid.

Nii said oma filmiosad, kes massistseenides, kes lausa sõnalise osa, ka meie Luke elanikud Elle Laoväli, Mariiis Sillaste, Liina Laoväli, Mart Laoväli, Mihhail Alekseejev, Vello Brett, Valeri Birnbaum, Kalle Novikov, Heino Paljak. Võtted toimusid 2.–6. märtsil 2015 Luke pargis. Osad nendest tegid kaasa veel võtetel Rocca al Mares ja Saaremaal.

3. veebruaril Võru kinos Kannel oli meie nöökatest filmiosatäitjatel võimalus vaadata filmi esilinastust, kus filmitegijate ja vaatajatega kohtus ka režissöör Rainer Sarnet.

Heino Paljak, kellel on filmis kirikuõpetaja roll, sai kutse Tallinnasse Kosmose kinos etendunud esilinastusele, kus režissöör Rainer Sarnet isiklikult andis talle üle pühendusega raamatu.

Nöö VTK tantsijad osalesid filmivõtetel Luke mõisa pargis 3. ja 4. märtsil 2015 hingedeöö filmimisel.

Kõigile tantsijatele meeldis filmitegemise juures olla ja vaimuna kaasa teha. Külm, öö, täiskuu, lummavad puuvõrad ja vaimud astumas-hõljumas kahutanud pargiteel ja kalmistul — see oli omamoodi elamus ja teistmoodi kaasamängimine.

Allpool saame teada filmis osalenud vaimude arvamusi filmist „November“. Vestlusringis olid Made, Ain ja Vaike, Leida ja Ülo, Helju ja Tõnu, Sirje ja Raivo, Anne ja Väino. Õeldu pani kirja Anne:

- ✓ Vaadanud ja kuulanud nii meeletoit reklaame sellest filmist, viitisid kahesugused tunded. Esiteks tegi uudishimulikuks, et mis seal siis ikkagi on. Olles ka ise seal natuke osaline, ootasime põnevusega, millal lõpuks saab filmi vaadata. Kas ikka meid, vaime, ka sinna sisse on pandud. Äge, olime olemas! Meeldis, et lihtne inimene sai ka filmis osaleda. Kogesime, kuidas üldse filmi tehakse. Filmis oli hea näitlejatöö, osatäitjad olid hästi valitud.

- ✓ Hästi oli ära tabatud eestlase olemus.
- ✓ Huvitav oli vaadata tuttavaid võttekohti ja meenutada kahte nii põnevat ööd võtteplatsil Luke pargis.

- ✓ See on film, millele hiljem rohkem mõtlema hakkad ja seda enam ta siis ka meeldima hakkab. Film on ilusa loodusega, müstiline ja muinasaegne, meeldisid veealused kaadrid.
- ✓ Ei taha küll uskuda, et vanasti nii ropendati ja kõik nii räpakas oli, aga eks see oli tegijate nägemus. Kellele meeldib komöödia ja käts, see peab küll pettuma.

Tantsijad tõdesid, et „Rehepapi“ uuesti lugemine vahetult enne filmi vaatamist tuli kindlasti kasuks. Filmi paljude positiivsete momentide kajastamise kõrval toodi välja ka teisi arvamusi:

- ✓ Teleris olnud lõigu järgi ei olnud küll tahtmist vaatama minna. Aga kuna me ise osalesime filmivõtetel, siis uudishimu oli nii suur, et soovisime oma silmaga tulemust näha. Tegelikult film ikka jahmatas küll — kas tõesti käidi nii katkiste ja määratud riietega tol ajal. Näiteks kinnaste asemel olid näitlejatel ümber käte ainult kaltsud.
- ✓ Kui ühe korra suudan ära vaadata, siis on hästi, mulle ei meeldi masendavad filmid.
- ✓ Superhead filmi pole eestlased teinud ja minu arvamus selles osas ei muutunud.
- ✓ Musta huumoriga paganlikud talupojad, juhmid ja ahned. Mustus ja roppus, ahnus ja laisklemine — no ei tahaks uskuda, et kõik nii sünge oli.
- ✓ „November“ ei ole kindlasti kõigile meeldiv ja mulle pigem ei meeldinud.

Aga oma silm on kuningas. Kõik asjad ei saa kunagi kõigile ühtmoodi meeldida, valikuvõimalus on enda teha. Film „November“ on kinolinadel oma ringkäiku alustanud.

MILVI PENSA

ILJA STEPANOV: „Ma mõtlen palju...“

Kui rääkisin Iljale, et tahan temast lugu kirjutada, siis ütles ta, et temasuguseid on ju palju ja pole vaja persoonilugu.

Ma ei saanud sellega kuidagi nõustuda, kuna Iljad tundma õppides olen mõistnud, et mul on üks lugu, mida pean jagama. Mul on veel see võimalus, mul on veel see aeg — ma saan küsida „kuidas“ ja jõuan ehk midagi ka õppida. Minu silmis on Ilja eriline inimene.

Tulvil üllatusi

Esimest korda kohtusin Iljaga sügisel, kui ta astus rõõmsameelsena sisse päevakeskuse uksest ja küsis, mis meil siin majas üldse toimub. Üht-teist oli ta ajalehest lugenud ja tahtis teada enamat. Asetanud kõnnikepid seina näjale, läksime tuppa ja hakkasime juttu ajama. Kuidagi muuseas tuli juttu ka vanusest ja kui Ilja ütles, et ta on 93-aastane, siis küsisin igaks juhuks üle, kas ma kuulsin õigesti. Jah, kuulsin ikka küll. Ta elab päevakeskusest umbes 2 km kaugusel ja nimetas seda väikeseks jalutuskäiguks. No hea küll siis, minagi jalutan mõni õhtu nii umbes 3 km, kuid pean tegema pisukese vaimse ponnistuse, et end uksest välja juhtida...

Järgmine suurem üllatus tabas mind üks teine kord, kui arutasime arvutikursustel osalemist, mida Nõo Reaalgümnaasiumi aktiivne noortegrupp „Nova“ päevakeskuses praegu pakub. Iljagi registreeris end ja — selg sirge, laptop üle öla — tuligi ta arvutitundi. Ilm juhtus talviselt libe olema ja küsisin, kuidas ta ometi koju saab. „Oh, ma olen täna autoga — ära muretse!“ Kõõritasin kahtlustavalt aknast välja ja — ära ta sõitiski, sujuvalt ja kindlalt.

Mhmmm.... minul on ka juhiload, kuid autot pole ammu olnud ja ei tea, kuidas ma ise libedal teel toime tuleksin.

„Aga see pole ju midagi, minu vanuseid on palju,“ ütleb Ilja. Jah, eks muidugi — kuid mitte just väga tihti nii vitalseid, vaimset ja füüsiliselt tugevaid.

Ilja kinkis mulle jõuludeks imeilus end punutud korvi — ja siis ma enam ei imestanudki. Lahkelt oli ta nõus mullegi korvipunumist õpetama.

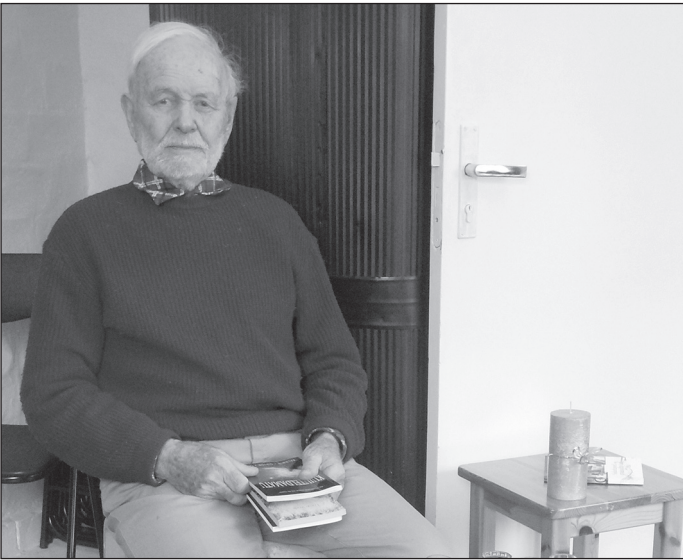
Kui läksin teda sünnipäeval koju õnnitlema, siis polnud tal pikalt aega minuga rääkida, kuna küttepude kärutamine parasjagu pooleli oli. Tema minia pakkus teed, näitas mulle nende ilusat kodu ja Ilja tuba, kus kõik ideaalselt korras ja puhas oli.

„Ta tõuseb hommikuti vara, kirjutab ja loeb palju,“ rääkis Ilja minia.

Kui Ilja pakkus end vabatahtlikuna terviseeteemalist loengut läbi viima, olin ma väga tänulik, kuid taas enam ei imestanud. Ei imestanud ka siis mitte, kui ta tuli lagedale ideega korraldada päevakeskuses „Mõttekoda“ — aeg, mil igaüks saaks välja tulla teda huvitava teemaga, arutada seda üheskoos, õppida teiste kogemustest ja öelda oma arvamus.

Meil on olnud loenguid usundite teemadel ja kuigi Ilja neid ise läbi ei viinud, teab ta selleksi valdkonnas palju ja täiendas esineja vastuseid omapoolsete kommentaaridega. Jah, see mind ka enam ei üllatanud. Siis ma juba teadsin, kui palju ta lugenud ja maailma saladusi tundma on õppinud.

Huvitama hakkas hoopis tema elukäik ja kuidas ta seda teeb — näeb

Ilja Stepanov Nõo Päevakeskuses. Foto: KRISTA KVARNSTRÖM

välja vähemasti paarkümmend aastat tegelikust vanusest noorem, on nii-võrd heas füüsilises vormis ja tema vaimne tasand tõestab taaskord, et „haridus“ ei ole „haritus“ ja mälu on treenitav.

Keeruline elukäik

Ilja elukäik on olnud keeruline, ta pole päevagi õppinud eestikeelses koolis ega pole tal võimalik olnud omandada kõrgkoolidiplomit. Kuid sellest hoolimata on temalt väga palju õppida ja olen tänulik, et ta on lahkelt nõustunud oma teadmisi jagama.

Ilja vanemad lahkusid 1910. aastal paiku Võrumaalt Siberisse Krasnojarski kraisse, kuna tsaar oli lubanud anda seal maad nii palju, kui keegi jõuab harida. Maa oli see, mida eesti talupoeg ihaldas ja maa pärast võtsid paljud neist ette pika tee võõrale maale. Maad anti ja talumehele omase visadusega raadati metsa, rajati põllud ja ehitati maja. Seal oli suur eesti küla, kuid suurim linn Krasnojarsk jäi 100 km kaugusele.

Iljal on kaks sünnipäeva — sündis ta küll suvel, kuid asjaajamise aegluse tõttu sai sünd registreeritud alles detsembris ja nõnda siis jäi, et ametlikuks sünniajaks on paberites jõulukuu. Vastavalt tollastele oludele pandi talle ka vene nimi.

Koolihariduse sai Ilja mõistagi vene keeles, kuid kooliõpetajast isa õpetas teda varakult lugema nii eesti kui vene keeles ja koolis pääses ta kohe teise klassi. Ilja rääkis, et juba poisikesest peale oli tal juurdleja loomus ja ta mõtles palju, püüdes leida seoseid asjade vahel ja tabada elu mõtet.

Kui Ilja perelt revolutsioonijärgselt kõik mis vähegi võimalik ära võeti ja neid kolhoosi sunniti, siis ei jäänud muud üle, kui kodu koos sinna kuuluvaga maha jätta ning ära kolida, kõike uuesti alustada. Keskmikelt küll ei võetud alguses kõike ära, kuid maksud olid nii kõrged, et neid polnud võimalik maksta. Kõik lihloomad anti maksudeks ja ära viidi ka viimane hobune. Ei saanud enam põldu harida ja paigale jäädes oleks tuppa tulnud nälj. Paljud nõndanimetatud kulakud viidi ära teadmata suunas ja nii pidas nendegi pere õigemaks armsaks saanud kodust põgeneda...

Hiljem kuulsid nad, et isa ehitatud kodumajagi oli lahti võetud ja kolhoosikeskusesse veetud.

Ilja isa tahtis tulla perega tagasi

Eestisse, kuid vene valitsus ei lubanud seda enam. Ja nagu ajaloost teame, siis toimis ju Eestiski sama stsenaarium paarkümmend aastat hiljem...

Isa suri noorelt, vennad leidsid tööd metsatöödel. Kerge nende elu ei olnud.

Ilja oli leidnud tee usu juurde ja mõned aastad on ta töötanud adventistliku kiriku pastorina.

Tagasi Eestisse

Läks aega ja 1974. aastal tuli Ilja juba koos oma perega Eestisse. Ta oli siis 50-aastane.

Peaagu kohe hakkas ta endale Elvasse maja ehitama ja perele kodu rajama. Tööd pole ta kunagi kartnud.

Ilja on töötanud erinevatel ametikohtadel. Ta ütles, et Eestisse tulnuna oli alguses harjumatu kohaned siinse keelega, mis teistmoodi kõlas. Kuid kõige enam meeldis talle see, et ülemus ei olnud käskija, vaid tundus, et ka küsis ja pidas töolistega nõu (vähemasti Ilja ülemus).

Nõo valda kolis Ilja koos poja ja miniaga 2014. aastal. Koos pojaga ehitati siiaigi ilus maja.

Iljal on üks tütar ja kaks poega, üheksa lapselast ja viis lapselapselast.

„Mind loodi ennem, kui ma sündisin“

Nende sõnadega alustas Ilja oma loengut päevakeskuses ja rääkis, et on enam vanematelt pärinud head geenid. Puhas õhk ja vesi, oma mets ja põld ning armastav ema andsid lastele selle, mida kõige enam vajatakse. Nende perre sündis kaheksa last. Ema kasvatas neid üksteisest hoolima, keegi ei olnud kunagi haige. Kaks lastest siiski surid väikestena, kuna arstiabi polnud võimalik saada.

Kui Ilja oli 11-aastane, hakkas ta iseseisvalt uurima piiblit, juurdlema tervise seaduste, käitumise ja eluviisi üle. Seda on ta senimaani teinud ja siin peitubki põhjus, miks ta on nii heas vormis ja vitaalne. Kust tuleb elu või kuhu see läheb...

Mis mõjutab meie tervist? Ilja ütleb: „Ära tee teisele seda, mida ise ei taha. Hirm, mure, viha ja kõik muu negatiivne viib meid tervise halvenemise poole. Ära lase Päikest looja minna oma vihas.... Viha ja kadedus viivad meid depressiooni.

Andesta, unusta ära. Ta ei tea, mida ta teeb. Kui suudad andestada, lähed rahuliku südamega magama

persoon

ja uni tuleb. Ärka üles ja su süda ei valuta. Hoia oma süda ja närvid terveks!”

Nii õpetab meid Ilja, kelle perelt, nagu paljudelt-paljudelt teisteltki, on ära võetud kõik.

„Sageli inimene mõtleb, sööb, töötab end haigeks. Kuid see mudel töötab õnneks ka vastupidi — inimene mõtleb end terveks.“

Teame ju platseebo-efekti — paranemine tuleb, kui sa arvad, et sõõd imerohtu. Tegelikult sõid ehk hoopis kaltsiumi.

Ilja õpetas, et tuleb lasta oma immuunsüsteemil võidelda, mitte haarata kohe rohupurgi järele. Jah — muidugi oleme seda varemgi kuulnud, kuid praktikas mitte nii head näidet kohanud. Ilja pole kasutanud ravimeid, kord oli talle siiski mingi kange ravim välja kirjutatud ja kui ta siis tabletiga kaasnevaid kõrvaltoimeid luges, viis rohu apteeki tagasi.

Küll aga hindab ta ravimtaimi ja joob taimeteed. Kasutab looduslikku seepi ja soovib hoiduda *Safeguard*-seebist, mis ühes bakteritega hävitab ka naha immuunsuse ja hiljem kriimukesed kätel ei tahagi enam paraneda. Püüame jääda loodusele lähedale.

Ilja meenutab, kuidas omal ajal isa tegi kasetohust tõrva ja määris sellega ka vankrirattaid.

„Kuid kui vaja, siis tuleb ikka arsti juurde minna“, rõhutab Ilja. „Haugused on ju erinevad.“

Kui küsisin Iljalt eluviiside ja toitumise kohta, siis ta vastas, et suitsu pole ta kunagi teinud, alkoholi ei ole tarbinud ja lihagi sööb viimasel ajal üsna vähe.

„Seedimine algab suust. Sülg on see, mis alustab. Ära söö end kõrini täis, anna ruumi seedimisele. Söö kindlatel aegadel, sülje- ja kõhunäärmed ootavad juba toitu. Ja ära joo söögi ajal ega ka hiljem pool tundi enne söömist. Joo vett, kuid mitte varem kui 2 tundi pärast söömist. Korratutel aegadel või liiga vähe süües läheb organism üle säästurežiimile.“

Ilja võimleb hommikuti. Tal on puust rull, mille asetab põrandale ja mille peal rullides oma selja- ja kaelalihaseid tugevdab.

Ta soovitas süüa kevadel nõgese- ja võilillelehtede salatit. Kõige parem, kui mõlemaid koos, võilille noored lehed vedeldavad verd ja nõgese omad paksendavad.

Iljal on ka väike kasvahoone ja oma aiamaalapp, kus ta juurvilju ja ürte kasvatab. Ka tomati- ja kurgitaimed kasvatab ta ise ja lubas mullegi paar head tomatitaimkest tuua. Samuti jagas ta mulle õpetusi, kuidas nõgeseveega pritsides taimedelt kahjurid eemal hoida.

On ka astelpajud ja nendegi isti-kuid lubati mulle lahkel.

„Ma soovin, et kõik inimesed oleksid õnnelikud ja terved ning nautiksid oma elu ka vanaduses.“

Nende sõnadega lõpetas Ilja toonase loengu, kuid veel on tulemas uusi loenguid ja mõttekodasid. Keda huvitab — tulge kuulama!

Headus ja hoolivus kiirgab Ilja silmadest ja olen tänulik saatusele, et see mind niisuguse inimesega kokku viis.

KRISTA KVARNSTRÖM
Nõo Päevakeskuse juhataja

pane tähele!

PP Lihashooldus OÜ

MASSAAŽ FÜSIOTERAAPIA TREENINGPLAANIDE KOOSTAMINE

Asub Nõo vallamajas, perearstikeskuses

Avatud: E-R 9–18, L 10–17

e-post pptartu@gmail.com
tel 5671 6199
www.pplihashooldus.ee

Perearstikeskuses tegutseb füsioterapeut!

Klassikaline massaaž

Kõige traditsioonilisem ja üks levinuim massaažiliik, mis baseerub rootsi massaažil. Seda tehakse nii õliga kui ka kuivalt. Vastavalt kliendi soovile ja vajadustele võib teha nii kogu keha massaaži kui ka erinevatele kehaosadele. Klassikaline massaaž aktiveerib eelkõige vere- ja lümfiringet, ergutab ainevahetust, vähendab pea- ja lihavalusid. Massaaži tulemusel suureneb organismi vastupanuvõime haigustele. Massaaž mõjub lõõgastavalt nii vaimse kui ka füüsilise ülepinge korral. Vastunäidustused: pahaloomulised kasvaja, kõrge ja madal vererõhk, südame-

puudulikkus, neerupuudulikkus, maksapuudulikkus, nakkushaigused, kilpnäärmehaigused, põletikud.

Spordimassaaž

Süsteemse treeningu osa, mida tehakse sportlase füüsilise täiustamise eesmärgil. Massaaž on efektiivne nii võistlusteks ettevalmistumisel kui ka väsimusega võitlemiseks. Spordimassaaž kujutab endast spetsiaalsete võtete kompleksi, mis tõstavad sportlikku töövõimet, valmistavad sportlase ette kestvaks aktiivseks lihasetöök ja kiirendavad taastumisprotsesse. Spordimassaaž on sarnane klassikalisel massaažile,

kuid tehakse tugevamini. Sobib sporti harrastavatele inimestele. Eesmärgiks on suurendada sportlikku võimekust ja kiirendada organismi taastumist.

Füsioteraapia

Kehalistel harjutustel, manuaalsetel võtetel, asendravil, massaažil ja füüsikalistel meetoditel baseeruv taastusravi osa, mille eesmärk on võimalikult ideaalilähedaselt taastada tugiliikumisaparaadi või organsüsteemi töö. Eesmärk on patsiendi võimalikult kiire ja efektiivne naasmine normaalsesse elu- ja töökeskkonda.

Meie koolide laulu- ja tantsulapsed valmistuvad suurpeoks

2017. aasta on kultuuriministeerium kuulutanud Eesti laste- ja noortekultuuri aastaks. Aasta tunnuslauseks on „Mina ka!“ ning selle märksõnadeks on iseolemine ja koostegemine, eestvedajaks on Eesti Lastekirjanduse keskus.

Aasta jooksul innustatakse lapsi ja noori kultuurist osa saama ning ka ise elamusi looma.

Kavas on suursündmus, XII noorte laulu- ja tantsupidu Tallinnas (30. juuni – 2. juuli 2017) teemapealkirjaga „Mina jään“, Eesti Vabariigi 100. sünnipäevale pühendatud elamustuur Laste Vabariik ja palju teisi erinevaid üritusi.

Kohtadel toimuvad kogukondlikud ettevõtmised — kontserdid, konkursid, võistlused jne.

Kultuuriministeerium on korraldanud teema-aastaid alates 2000. aastast.

Ka Nõos on laste- ja noorteaastale hoog sisse antud ja kõik meie lastega tegelevad asutused, ringid, keskkused jne on häälestanud end ühisele tegevuslainele „Mina ka!“.

Kõik ootavad juba suvist laulu- ja tantsupidu. On see ju aastaid olnud lastele suurimaks eneseväljenduse võimaluseks, et koos kogeda laulu- ja tantsurõõmu ning nautida ülevat ühtekuululmise tunnet.

Uurisime, millised meie lastekollektiivid on praegu ametis laulude ja tantsude õppimisega ja kuidas ettevalmistusperiood on kulgenud.

Meie staažikas rahvatantsuõpetaja **ANNE JÜRIMÄE**: „Tantsupeole soovib pääseda Nõo Reaalgümnaasiumi noorterühm 16 tantsijaga. Esimene eelvoor toimus 1. veebruaril, teine ja otsustav eelproov on 12. aprillil. Liigitantse on 4, lisaks üks finaaltants ja üks folkloorne tants, mis on igal rühmaliigil eraldi, seega peame selgeks õppima kuus tantsu. Trennid toimuvad meil 2 korda nädalas. Tantsud on tehniliselt väga nõudlikud ja eeldavad, et noored on enne tantsinud. Algajatele ei ole selle tantsupeo repertuaar jõukohane. Ja Tallinna tantsupeole kõik tantsurühmad ei pääsegi, noorterühmi on ainultüksi Tartus ja Tartumaal kokku 20. Tree-nime tõsiselt, et kindlasti tantsupeole pääseda. Meie tantsurühma esimene esinemine sel õppeaastal oli Nõo kooli juubelikontserdil detsembris, järgmine tuleb vabariigi aastapäeva aktusel.“

Muusikaõpetaja Anne Kasesalu-Roops annab muusikatunde Nõo Reaalgümnaasiumis, samuti juhendab ta gümnaasiumi segakoori. 2017. aasta jaanuarist on ta ka Nõo Põhikooli muusikaõpetaja.

Muusikaõpetaja **ANNE KASE-**

SALU-ROOPS: „Laulupeole on minemas Nõo Realgümnaasiumi segakoor, lauljaid üle viiekümne.

Põhikoolist osalevad laulupeo protsessis poistekoor (lauljaid 20), mudilaskoor (lauljaid üle kahekümne) ja lastekoor (lauljaid samuti kahekümne kanti).

Kõigil kooriliikidel on tarvis selgeks saada 4–5 liigilaulu, lisaks ka ühendkoori laulud. Mudilaskoorid laulavad peol ainult avaühendkoori laule.

Hetkel on käimas esimesed eelproovid ja ettelaulmised. Poiste- ja lastekoor laulsid veebruari esimesel nädalal esimest korda ette, 6. veebruaril oli järg segakoori käes. Seni on läinud päris hästi, aga väga palju tööd on veel tarvis ära teha, sest märtsi lõpus ja aprillis toimub kooridel teine ettelaulmine. Kui esimesel ettelaulmisel oli teada, milline laul (lastekoori puhul oli valikus 2 laulu) tuleb ette laulda, siis teisel ettelaulmisel selgitab välja loos, millist liigilaulu ja ühendkoori laulu tuleb laulda. Seega on ees ootamas väga pingeline ja tõine aeg.

Kui poiste-, laste- ja segakoorid laulsid juba esimeses eelproovis ette, siis mudilaskoori esimesse eelproovi sai iga koor kaasa võtta kõigest 4 lauljat. Nemad astuvad terve koorina üles seega alles teises eelproovis aprillis.

Meie kõikidel laulukooridel aga seisab juba peatselt ees esinemine Eesti Vabariigi aastapäevale pühendatud kooliaktustel. Igal aktusel,

(NVL)

lasteaialood

Mesimummid ja Põngerjad Soone farmis

toreid ja kombaini. Lapsed ei jõudnud ära imestada, kuidas ühel traktoril saavad nii hiigelsuured rattad olla. Kuni õhtuni oli rühmaruumides tunda, et olime külastanud ühte tähtsat asutust. Elevust ja muljete vahendamist jätkus ka vanematele, kuid

põhikoolis kooliastmeti kokku 3 aktusel ja gümnaasiumi aktusel laulab kindlasti ka mingi koor.“

Tantsurühm Triiniksi juhendaja **INGRID HAMER**: „Tantsupeole oleme kirja pannud 3 rühma, ehk siis 24 tantsijat. Iga rühma juurde juhendaja ja siis ka veel mina ise. Alklassid, põhikool ja noored. Tantsupeo ülevaatus on 6. aprillil. Pärast seda selgub, millised rühmad peole pääsevad.

Igal rühmal on vaja selgeks õpida neli tantsu. Enda rühma tants, kõigi võimejate ühine kava, „Oige ja vasemba“, mida teevad kõik osalejad, ning finaalinumber. Tantsupeo teema on aastaajad, aja kulgemine seoses järjepidevuse ja edasiandmisega. Tantsud on talvest ja sügisootusest.

Treeningud on läinud kenasti. Kuna sel aastal on suured vahendid, siis on probleemiks lae kõrgus. Kavad on selged, aga ainult üks kord on õnnestunud suures saalis proovida, et saaks vahendiga korralikult tööd teha. Kevadel tuleb kindlasti veel suurse saali saada.

Koolitants toimub Tartus 26. ja 27. veebruaril. Triiniksist osaleb suurem osa tantsijatest. Tantsud on selged ja viimane lihv vaja anda. Sel aastal osalevad ka Triiniksi kõige pisemad, ehk siis 3–4-aastased mudilased. Eks näis, kuidas neil Vanemuise laval läheb.“

Mesimummide ja Põngerjate õppekäik Soone farmi

9.–13. jaanuaril toimus lasteaias piimanädal. Üheks nädala tippsündmuseks oli lüpsifarmi külastus. Teoreetilised teadmised piltidelt omandatud, otsustasime üle vaadata päris elusad lehmad selleks, et lapsed ei mõtleks, et piima saabki vaid poest.

Kolmapäeva hommikul sõitsidki Mesimummide ja Põngerjate koolieelikud õppekäigule Soone farmi. Vastu võttis meid lahke peremees Andres. Kõigepealt nägime õues oma bokside elavaid väikseid vasikaid. Imestasime, miks vissid on talvel külma ja vali tuulega õues. Saime teada, et nad on nagu väikesed beebid, keda söödetakse lutipudelitest ja kaitsakse bakterite eest.

Edasi suundusime peremehega suure lauda poole lehma vaatama. Sisenedes löi ninna ebameeldiv lõhn. Mõni laps tõmbas kohe oma salli

nina katteks. See on ju loomulik, pole harjunud sellise aroomi sees olema. Aga kõigega harjub ja pikapeale kadusidki sallid ninade eest. Lüpsifarmi peremees tutvustas lehmade eluolu ja näitas, kuidas tänapäeval on kõik mehaniseeritud. Lapsed vaatasid huviga piimaandjate käitumist, julgemad said paigi teha. Oli ju nii mõnelgi põnnil see esimene kokkupuude elusa lehmaga. Lahkusime laudast meeleolukate „ammuude“ saatel ning suundusime kõrvalasutusse lüpsiruumi. Seal tutvustati ja näidati agregaatte, millega lehma lüpstakse. Eriti põnevust ja elevust tekitas lastes veega duši moodi seadeldis. Tänasime farmi peremeest külalislahkuse ning vastuvõtu eest.

Enne bussi suundumist vaatasime veel farmi läheduses olevat masinaparki. Nägime erinevaid trak-

Iga roolikeeraja peab sõitma vastutustundlikult

Meie kandi tubli töömees Hans Vester (66) läbis hiljuti elukutselistele autojuhtidele mõeldud täienduskoolituse. Lisaks suurele rahulolule, mis ta koolituse järel sai, tunneb ta sügavat missioonitunnet ja tahab esitada üleskutse oma kaaskodanikele, et kõik liikleksid ohutult ja vastutustundega.

Hans! Olete ju läbi-lõhki tehnikamees! Teil on taskus kõikvõimalike mootorsõidukite juhtimisload. Kust tuli mõte kursustele minna?

Inimene õpib kogu elu! Ikka on vaja eluga kursis olla, ennast uute teadmistega täiendada. Olen alati soovinud ajaga kaasas käia.

Täienduskursuste pakkumise lugesin välja meie vallalehe detsembrikuu numbrist. Tundsin kohe, et see on midagi minu jaoks.

Te osalesite Ametikoolituse keskuse poolt pakutud kutseliste autojuhtide täiendkoolitusel. Mida see koolitus andis?

35-tunniline koolitus toimus Tartus. Koolitajad olid oma ala väga põhjalikult tundvad spetsialistid, kes andsid osalejatele väga asjalikke ja detailseid teadmisi ning juhtnööre. Väga meeldis koolitajate pühendunud ja sõbralik suhtumine. Kõik küsimused said põhjaliku vastuse, nal-

Hans Vester

jaga pooleks olgu öeldud — meie tehti asjad n.õ puust ja punaselt ette! Kursuste raames räägiti põhjalikult erinevate sõidumeerikute kasutamisest ja nende osatähtsusest. Teadmisi jagati ka veoseohutusest jpm.

Mina omandasin kursuse järel kutselise veoautojuhi, kutselise bus-sijuhi ja tõstukijuhi täienduskoolituse tunnistused. Nõutud praktika-tunnid sooritasin ma oma eelneval töökohal AS Terkaris.

Võin täie veendumuse juures öelda, et need olid ühed parimad koolitused, mida ma olen paljude

aastate jooksul läbinud. Sain juurde palju kindlustunnet ja toredaid uusi sõpru.

Kursustel panid koolitajad kõiki-dele osalejatele tungivalt südamele olla vastutustundlik juht. See jäi tegelikult kursuste üldplaanis ühe tõsisema rõhuasetusena kõlama. Meie tänavatel ja maanteedel valitseb väga halb liikluskultuur. Igapäevaselt juhtub palju liikluskõrnetusi, mis on põhjustatud hooletute ja vastutus-tundetute juhtide süü läbi. Igal juhil lasub suur vastutus oma kaasinimele elu ja tervise suhtes. Kõikidel roolikeerajatel on vaja olla äärmiselt tähelepanelik ja ettevaatlik, et mitte oma ega teiste inimeste elu ohtu seada. Olgem oma sõidukeid juhti-des alati vastutustundlikud!

Teie enda töömeheelu on möödunud rooli keerates. Kas oletegi sündinud masinameheks?

Tehnika on mulle alati meeldi-nud. Vast 9–10-aastase poisikesena istusin ma esimest korda lintraktori roolil, et järelveetavat kombaini ve-dada. Esimene traktor oli HT3-7, mil-lega juba sagedamini töötasin. Enne sõjaväge lõpetasin Võrus autokooli (tollane ALMAVÜ).

1968. aastal lõpetasin Helme Maakutsekooli laia profiiliga trakto-rist-masinisti kutsega.

Üle kaheteistkümne aasta tööta-

mis peamine — lapsed olid näha saanud elusat lehma.

Aitäh Liisile organiseerimise eest!

Mesimummide ja Põngerjate õpetajad **LIIA, LYDIA, TATJANA, KERSTI**

sin Narva Balti Soojuselektrijaamas buldooserijuhina. Ma rasketehnikaga on tulnud rinda pista — oli küll uhke tunne istuda 49-tonnise kahe mootoriga buldooseri roolis.

Minu viimatisel töökohal VK-Ehi-tuses töötasin samuti erinevate masi-nate peal. Oleme oma ettevõttega tööpanuse andnud paljude Tartu suurte ehitusobjektide juures.

Paljud nõokad tunnevad teid Kuldkäpa hüüdnime järgi!

(*Naerab*). Aastaid tagasi ei saa-dud majandi töökojas üht T-16 trak-torit töökorda, ma siis nokitsesin natuke ja sain. Iseõppinult saan täna-sel päeval hakkama ka keevitus- ja elektritöödega.

Olen parasjagu visa hingega. Enne alla ei anna, kui asjast asja saab. Ja tööde puhul kehtib ka põhimõte — enne kaalu, mõtle läbi. Uisapäisa tormamisest sünnib ainult kahju.

Pensiooniaga on käes. Tore oleks loorberitel puhata!

(*Õhin ja reipus on rääkija hääles*): Tegemist on palju! Töö, lapselapsed. Õhutan kõiki kaaskodanikke ennast täiendama, uusi teadmisi hankima, eluga kursis olema — nii nagu mina endale selle süsti viimastelt kursus-telt sain! Ja kui on hakkamist ja ter-vist, ei siis aastad loe.

MILVI PENSA

Nõo Põhikoolis

Õpilased nautisid ööbimist koolimajas

19. jaanuaril toimus Nõo Põhi-koolis järjekordne „Öö koolimajas“, mille toimumist õpilased igal aastal pikisilmi ootavad. Sellega seoses oli õhtul kella kuue paiku magamiskot-tide ja madratsitega koolimajja saa-bumas ligi 80 last 5.–9. klassidest.

Kõigepealt seati end sisse ööbimisklassides vana koolimaja II kor-rusel ning seejärel liiguti töötubadesse, kuhu kõik õpilased end varem registreerinud olid. Sai tegelda nii puutöö kui keemiakatsetega, teha teatrit ja mängida orienteerumismängu. Ei puudunud ka tants ja män-gud ning kes tahtis, sai hoopis kehalise kasvatus õpetajaga hokikeppe remontida.

Pärast töötube said õpilased veidi vaba aega — mõnigi kasutas seda ratsionaalselt ning tegi ära järgmise päeva kodused ülesanded, teised jälle lobisesid või jalutasid ringi mööda õhtust koolimaja. Enne kui algas traditsiooniline filmiõhtu, said kõik õpilased kooli sööklas tubli kõhutäie ning seejärel juba liiguti saali, kus kella üheni üheskoos filme vaadati. Pärast seda algas öörahu, mis ei tähendanud aga seda, et ena-mik maganud oleks. Vastupidi, igast klassist kostis kihinat ja sosinat kuni varaste hommikutundeni.

Kell 7 oli äratust, tehti korda oma ööbimisklassid ja söödi ühiselt hommikust. Kell 8 aga täitus koolimaja ka teiste õpilastega. Üsna sel-gelt paistsid välja need, kes magamata olid, sest väsimus võttis võimust. Enamik „unetuid“ pidasid reedese koolipäeva vapralt vastu, kuid oli ka neid, kes endale vanemad järgi kutsusid ning koju magama läksid.

Hoolimata mõningatest „pärlitest“ võib ka selleaastase „Öö kooli-majas“ kordaläinuks lugeda — seda oli näha neilt unistelt nägudelt, kes hommikul aknalaudadel tukkusid.

Tänu osalenud õpetajatele!

Õine vahtkond: Reet-Ingrid Haamer, Maarja Lohk, Anneli Korela, Linda Trummal ja Reemet Ruuben. Töötube viisid läbi: Tarvo Tarto, Mari Aruväli, Kerti Ait, Toivo Tõllimäe, Reemet Ruuben koos IT toega Jaak Roodenilt, õpilane Markus Heidemann ning Inger Reti Ivanov ja Kairi Oona Triiniksist.

Gaidlus Nõos

Eesti Gaidide Liidu gaidirühm on Nõos järjepidevalt tegutsenud alates 1995. aastast. Selle aja jook-sul on kümned noored läbi gaidlike tegevuste, mille omaksvõtmist võib nimetada isegi elusstiiliks, sirgunud vastutustundlikeks maailmakodani-keks, kes aitavad muuta ühiskonda paremaks.

Käesolev lehelugu ilmub skautluse ja gaidluse looja lord Baden-Powell'i sünnipäeva auks. Just selle sündmuse puhul tähistavad skautlikud noored, sh gaidid igal aastal veebruarikuus HEADE MÕTETE PÄEVA.

Gaididel on aasta jooksul mitmeid laagreid ja vabariiklike traditsioonilisi sündmusi, millest osa on toimunud ka Nõos.

2016. aastal korraldasime Nõos Heade Mõtete Päeva laagri, mis tõi Nõk-ku gaidlikke noori mitmest Eestimaa paigast.

Aprillis toimub meil igal aastal koos skautidega Jüripäeva laager koos traditsioonilise paraadiga. Aasta suursündmuseks on kindlasti suvelaager, kus saavad kokku kõik üksused ning veedame koos ühe toreda nädala, mis on täis matkamist, mängu ja muid põnevaid tegevusi. Sügisel on iga aasta korraldatud laager kõige nooremate jaoks — Tibude loendus. Kaks korda aastas kannavad kõik gaidid oma igapäevategemistel sinist gaidivormi, sest siis on meil vormipäev. Gaide võid märgata sinises vormis 21. märtsil ja 20. septembril.

Juba teist aastat järjest võtame vastu väljakutse korraldada kevadel kõigile Nõo Põhikooli õpilastele matkapäev.

Nõo gaidide hulgas on Nõo Põhikooli õpilased ja mõned noored, kel Nõo kool juba lõpetatud. Koondustel saame kokku iganädalaselt kolmapäeviti kell 14.50 huvijuhi kabinetis või oma gaidipesas. Koondustel õpime mitte-formaalses vormis uusi oskusi ja teadmisi läbi mängude ja tegevuste. Näiteks omandasid gaidid eelmisel aastal oskusi eneseväärtustamise ja suhtlemise alal rahvusvahelise programmi OSKO (Olen see, kes olen) abil. Looduses saab õppida tarkusi, mis aitavad välitingimustes toime tulla. Samuti on esmaabi andmist võimalik õppida mänguliste ülesannete abil. Suureks abimeheks on mängud, mille kaudu saab õppida meeskonnaga arvestamist, harjutada tasakaalukat käitumist, täpsust jne.

Põnevaks vahelduseks iganädalastele koondustele ja vabariiklikele üri-tustele on Nõos käinud ka gaidid ja skaudid välismaalt, et tutvustada skaut-likku-gaidlikku tegevust nende kodumaal. 2015. aastal käis meil külas gaidi-juht Michelle Inglismaalt. Michelle rääkis meile, milline näeb gaidlus välja Inglismaal, kust tema on pärit, mängis meiega nende juures populaarseks osutunud mängu ning näitas meile oma gaidlikke märke. Käesoleva aasta jaanuari keskel käis meil külas skaudijuht Dean Maltalt. Ta rääkis meile Mal-tast, skautlusest Maltal ning samuti mängisime tema eestvedamisel mõned mängud.

Rahvusvahelisel tasandil suhtlemist oleme kogenud gaidide ja skautide ühistes suurlaagrites. Viimati korraldati rahvusvahelise laagrina 2016. aasta suvel Tagametsas (skautide ja gaidide püsilaager) korraldatud Balti Jambo-ree, kus meie all-laagrisse sattus nädalaks ajaks skaut Mikhael Ameerikast. Tulenevalt soovist ja vajadusest suhelda teiste maade noortega, oli inglise keel selles laagris igapäevane suhtluskeel.

Gaidide ja skautide ühine suurlaager toimub ka käesoleva aasta suvel.

Kui Sinagi tahaksid gaidlusest rohkem teada, saada gaidiks või gaidi-juhiks, siis rohkem infot saab Airalt (+372 5382 2853, aira.laul@gmail.com) või Liinalt (+372 524 0746, liinasormus@live.com).

Koondusel näeme!

Gaidijuht **LIINA SÕRMUS**
Nõo Reaalgümnaasiumi viilistlane

Tule üheskoos tähistama Eesti sünnipäeva
23. veebruaril kell 18.00
Nõo kivilinna platsile!

Täname meie tublimaid,
 naudime tuledemängu
 ja sööme koos sünnipäevakringlit!

EESTI VABARIIG 99

EELK NÕO PÜHA LAURENTSIUSE KOGUDUSE TEATED

K, 15. veebr kl 12.00 Piibli- ja laulutund Meeri seltsimajas
 R, 17. veebr kl 12.00 Piiblitund Külaaseme külas
 R, 17. veebr kl 19.30 Taizé-palvus kirikus
 P, 19. veebr kl 11.00 Jumalateenistus. Armulaud
 T, 21. veebr kl 16.00 Piiblitund Nõo hooldekodus
 R, 24. veebr kl 12.00! Iseseisvuspäeva jumalateenistus. Laulavad koguduse segakoor ja Nõo laulustuudio laululapsed Ragne Meieri juhatusel
 P, 26. veebr kl 11.00 Jumalateenistus
 T, 28. veebr kl 15.30 Piiblitund Nõgiaru raamatukogus
 P, 5. märts kl 11.00 Jumalateenistus. Armulaud
 P, 12. märts kl 11.00 Jumalateenistus
 T, 14. märts kl 16.00 Piiblitund Luke raamatukogus
 K, 15. märts kl 12.00 Piibli- ja laulutund Meeri seltsimajas
 R, 17. märts kl 12.00 Piiblitund Külaaseme külas
 R, 17. märts kl 19.30 Taizé-palvus kirikus
 P, 19. märts kl 11.00 Jumalateenistus. Armulaud
 T, 21. märts kl 16.00 Piiblitund Nõo hooldekodus
 P, 26. märts kl 11.00 Jumalateenistus
 P, 26. märts kl 13.00 Kevadise leerikursuse algus kirikus

EELK Nõo Püha Laurentsiuse kogudus
 Tartu tn 2, 61601 Nõo Tartumaa, reg nr 80210421
 A/a EE23 1010 1520 0609 1003 (saaja: EELK Nõo Kogudus)
 ANNETUSED KIRIKU JA KÕRVALHOONE RESTAUREERIMISEKS:
 A/a EE11 2200 2210 5844 2062 (saaja: EELK Nõo Püha Laurentsiuse Kogudus)

Juhatuse esimees Madis Kanarbik, tel 504 6570;
 e-post madis.kanarbik@gmail.com
 Koguduse õpetaja Mart Jaanson, tel 745 5195 (kantseleis),
 749 3344 (kodus), 5661 1443; e-post mart.jaanson@eelk.ee
 Koguduse veebilehekülj www.nookirik.ee

Õpetaja kõnetund kiriku käärkambris kolmapäeval ja reedel kl 9.30–11.30

Pühapäeval, 26. märtsil kell 13.00 algab
Nõo Püha Laurentsiuse kirikus

EELK NÕO KOGUDUSE KEVADINE LEERIKURSUS.
Igas vanuses huvilised on lahkesti oodatud!

TULE MEILE RATSUTAMA!

☐ Uued ja mugavad ruumid
☐ Sõbralikud ja koolitatud treenerid
☐ Hea ja kvaliteetne ratsavarustus
☐ Rahulikud ja kuulelikud hobused

Hea teada! Nõo Ratsakoolis võetud treeningutelt saad tulumaksu tagasi.

Vaata www.ecutallid.ee

ECU TALLID
 HOBBYTALLID JA RATSAREKKEUS

VEOAUTOJUHI JA BUSSIJUHI AMETIKOOLITUSED TARTUS

Lp kutseline autojuht!

Kui teil hakkab kutsetunnistuse kehtivusaeg lõppema, siis olete oodatud osalema tõeliselt praktilisel ja uuel tasemel **autojuhi 35-tunnisel täiendkoolitusel Tartus**.
 Meie koolitused on kõik **autojuhi töö- ja puhkeaja ning sõidu-meerikute süvaõppega**.

Ametikoolituste ajakava:
16.–19. veebruar 20.–23. aprill
16.–19. märts 18.–21. mai

Koolituse hind ühele kategooriale 129,60 €, veoauto ja buss koos 165,60 €.
Asume Tartus Riia 181A, Tartu Teaduspark, II korrus. Helista meile julgelt telefonil 5886 7665 või külasta meie kodulehte: www.ametikoolitus.ee

Reedel, 24. veebruaril kell 12.00 toimub
Nõo Püha Laurentsiuse kirikus

EESTI VABARIIGI 99. AASTAPÄEVALE PÜHENDATUD PALVUS.

Laulavad koguduse segakoor ja Nõo laulustuudio lapsed Ragne Meieri juhatusel.

Nõo Koduloomuuseumis (vallamajas)

Helle-Maia Sonni MAALINÄITUS

Avatud raamatukogu lahtioleku aegadel
T–R 10–19, L 10–14

Muusikute fond PLMF kontsert sarjast „Meistrite Akadeemia“

NAISTEPÄEVA KONTSERT
7. märtsil kell 15.00
Tartu Observatooriumi saalis Tõraveres:
ANDREAS LEND (tšello), ALLAN JAKOBI (akordion).

Paju Pagar OÜ
ETTETELLIMISEGA

☐ Magusad ja soolased kringlid
☐ Magusad tordid ja võileivatordid
☐ Prinditud suhkrupildid
☐ Juuretisega kodused rukkileivad

Tellimine tel 5558 1450, pajupagar@neti.ee
 Paju 11, Nõo alev

<https://www.facebook.com/pajupagar>

OÜ MONTEP

Betoonitööd:
vundamendid, seinad, vahelaed, trepid.

Tel 5625 4171.

Loomaarst pakub teenust 24/7

Kui sinu lemmik ei armasta transporti või ei ole omanikul see võimalik, kutsu loomaarst koju. Hinnad väga mõistlikud ja tarbetu sõit jääb ka ära. Annan nõu söötmise ja hooldamise kohta ning teostan vaktsineerimisi.

Sinu loomaarst Hille 5567 4713

1. aprillil kell 18.00 / Nõo Muusikakoolis

Vega

SEGAKOOR 30

„Mõni asi on ilmas püha“

Dirigent Marje Metsis
 Külalisena Nõo kiriku meesansambel
 Öhtut juhib Sulev Oll

KONTSERT ON TASUTA!

Nõo Ilusalong

E–R 10–18 L ettetellimisel

Nõo vallamajas
 Voika 23 I korrus
 7 455 334

- Perejuuksur
- Kosmeetik
- Maniküür
- Pediküür
- Geellakkimine
- Jumestus
- Parafiiniravi kätele
- Depilatsioon
- Kõrva- ja ninaaugu tegemine
- Kinkekaardid

NÕO PÄEVAKESKUSES

21. veebruaril kell 13.00
MÖTTEKODA
”RÄÄGIME HALDUS-REFORMIST”
Külas on vallavanem Rain Sangernebo.

28. veebruaril kell 13.00
VASTLAPÄEV

7. märtsil kell 18.00
sõidame vaatama etendust ”ARKAADIA”

10. märtsil kell 18.00
VAT Teatri etendus
”GUNN, GUNN, VANA...”
 Rannu Rahvamajas

14. märtsil kell 13.00
LUULEPÕIMIK

21. märtsil kell 13.00
REISIPÄEVIK

20.–30. augustil
REIS PÕHJA-NORRASSE
Teine osamakse 100 eurot tasuda märtsis.
 Tel 745 5134, 5804 9730.

OÜ MV ERATEENUSED
MAIRE TOOMITS

Võtan müüki mõistliku hinnaga KINNISVARA Nõo vallas ja lähivaldades.

Erialane töökogemus aastast 1998, ka atesteeritud elamispinna hindajana. Alaline asukoht Nõo alevikus.

Info tel 511 5046, erateenused@gmail.com

Müüa 2877 m² elamukrunt Tuule tänavas.

Hinnas detailplaneering ja liitumine vee, kanalistsatsiooniga. Hind 22800 eurot.
 Tel 5898 4533, Marju.

Anne-Ly Koogikoda
(Anikrus OÜ)

Magusad tordid-koogid
Väikekoogid ja muffinid
Söödavad tordipildid

Arveldamine: arve alusel ülekandega ja sularahas
Magusanumber 5662 7335, e-post anikrus.ou@gmail.com

f Anne-Ly Koogikoda
Aadress: Meeri tn 17, Nõo, Tartumaa

Kavandad elamumaad või rajad tööstusparki?

- Ruumiline planeerimine
- Keskkonnamõjude hindamine
- Veevarustuse ja kanalisatsiooni projekteerimine
- Teede ja rajatiste projekteerimine
- Ehitustööde omanikujärelevalve

Anname sulle nõu ja viime läbi vajalikud ettevalmistused

SKEPAST & PUHKIM +372 664 5808 | info@skpk.ee | www.skpk.ee